

SLOVENE

Štev. 155.

POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKE NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vход без дворітє і суд іткарно).
Zrednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v ponedeljek, 11. julija 1904.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6.50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnistvu
prejemati: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
Vprejema naročnine, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna petlirista (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsila
20 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona št. 188.

Pisma iz Makedonije.

(Izvirno poročilo).

Lakota pred pragom. — Rumuni in Grki. — Reforme niso uspeli. — Turki častniki se upirajo.

Ohrida, 30. jun.

Danes Vam pišem iz nekdanjega tako pomembnega a sedaj tako žalostnega kraja: od lepega Ohridskega jezera, katero so naši srečni predniki tako lepo opevali v narodnih pesmih, ne slutim, kake muke in strahote bodo trpeli potomci v 20. veku. V naših srcih je jad, v želodcu je glad, telo golo, glava brez varne strehe. Mi smo tu brez pravne raje, robovi, kateri zaupajo edino še na Boga. Znam, da Vam je težko, ko svojim bralcem poročate o naših mukah, a kako je nam, ko moramo bedo in nesrečo prenašati vsak dan, ko niti naše glave niso varne pred divjimi turškimi in albanskimi razbojniki. Tožate nas za reforme. Za Boga, reforme so še poslabšale naše nezgode razmere, odkar so prišli unanji agentje in častniki. In zakaj? Turki so ogorčeni na Evropo, da se vtika v njihove pravice, in so postali bolj divji, nego so bili. Niti pri tožiti se ne smemo proti turškim krivicam, ker Turki naših pritožb ne trpé. Narod je brez vsega, praznih rok, in že trka lakota na duri po vsi Makedoniji. Ljudje so potrpežljivi, a živi vendar ne morejo v zemljo; očetje in matere ne morejo mirno gledati, kako jim deca umira lakote. Ako nihče drugi ne povzroči novega ustanka, stori to — glad.

Ta sedaj straši pred pragovi tisočerihi družin, ki ne vedo, kje bi iskali pomoči. Veliko bi jih rado šlo v svet, da si zaslužijo vsaj za živež, toda turške oblasti jim ne dajo potnih listov in tako zabranjujejo izseljevanje. Na ta način hočejo Turki z lakoto uničiti narod, katerega niso mogli ugonobiti z ognjem in mečem tekom 500 let. Ako narod iz Srbije in Bolgarije ne dobi hitre in izdatne pomoči, ne preostaja mu drugega, nego da umre lakote ali da z orožjem v roki ustane za svobodo svoje nesrečne domovine in za — kruh. A tedaj, ko se narod z orožjem vzdigne za kruh, mora Turčija s sigurnostjo računati, da izgubi Staro Srbijo in

Makedonijo. Samo da bi narod tudi vedel, da mu boj donese v istini svobodo, a ne samo premembe — gospodarja.

Da Turki resno ne mislijo reforme, vidi se iz tega, ker ne tukaj, ne v ostali Makedoniji niso narodu dali ne pare za popravilo razrušenih domov. Ljudstvo mora bivati ali pod milim nebom ali v šumih, koder jih neprestano nadlegujejo turške in albanske razbojniške čete. To slabo vpliva tudi na zdravje, osobito na žene in otroke, ki nimajo ne zdravnikov, ne potrebne hrane. Zato umirajo kar po vrsti.

* * *

Bitolj, 3. julija.

Gotovo želite vedeti, kako je tukaj v sreči Makedonije. Kjer je bil lansko leto najhujši vstanek. Doslej je bila huda borba med Srbi in Bolgari. Ko pa sta se Srbija in Bolgarija sprijaznili, nastala je še hujša borba med Grki in Kuco Vlasi. Rumunija zadnja leta troši velike svote za svojo propagando v Makedoniji med Kuco Vlasi in Cincara Rumuni. Ti so bili doslej na strani Grkov, zato je sedaj nastalo nasprotje med Grki in Rumuni. Oboji spadajo pod grško patrijarhujo v Carigradu. Rumuni pa niso štedili novcev, da dobé grške svečenike na svojo stran. Ako ni šlo z denarjem, so Rumuni uprizarjali nemire in pretepe v cerkvah. V sled tega je v Makedoniji zaprtih več grških cerkev.

Ker so Rumuni premožnejši od Grkov, zato nadaljujejo borbo proti Grkom. Zanimiv je ta-le dogodek:

Nedavno je umrl v Milovišču blizu Bitolja Hristo Djordje Greko. Mati pokliče rumunskega popa Todora iz Bitolja, da pokopje umrlega Hrista. Ko Grki to zvedo, odženo Todora, pokličejo grškega svečenika ter izsilijo od matere dovoljenje, da ga pokopje Grk. Mati dovoli, Grki ji dajo nagrado. Ko pa to zvedo Rumuni, plačajo materi še več, da njim dá dovoljenje za po greb. Tako gre sam grški episkop iz Bitolja v Milovišče, da pregovori mater, naj se odpove Rumunom. Tako so se pripravili 4 dni za mrtvo truplo. Rumuni končno objavijo sultanu v Carigradu, od koder pride povelje, naj se Hristo pokopje ponoči brez vsakega svečenika. A kaj storé Grki? Drugi dan gredo na bolgarske pokopališče, izkopljejo mrtveca in ga vržejo ob pot. Ta slučaj kaže, koliko je nasprotja med Rumuni

in Grki. Taki dogodki so na dnevnem redu, a svet se ne zmeni zanje.

Beguni se vračajo iz Bolgarije k svojim zgorelim ognjiščem, a brez upanja na boljšo bodočnost. Izpočetka ni nihče upal, da Turčija izvede potrebne reforme. Toda čakali so, naj se prepriča tudi Evropa. Danes pa sta tudi že Avstrija in Rusija prepričani, da sedanje reforme ne odgovarjajo potrebam naroda, ker mu ne nudijo nobene stvarne pomoči. Više se menda novi dogovori, da se Turčiji predloži nov načrt reform v Makedoniji. Evropa torej je uverjena, da Turčija sploh ne bo nobenih reform, ako ne bo resno prisiljena. Vataški odbori so mi rovali in niso hoteli motiti reforme, da jim Evropa ne more očitati motenja. Sedaj pa vstati ne bodo več držali križem rok. Srbski in bolgarski odbori so že začeli svoje delo v Makedoniji. To leto utegne biti vstanek mnogo hujši, ker narod uvideva, da nima pomoči in se mora zanašati na se in u svoje kljuse. Čete so v Makedoniji že zbrane, čakajo le še znamenja, da prično krvavi ples.

Tu v Bitolju se že dva dni mudita ruski in avstrijski civilni agent, katera je turška oblast sprejela jako sijajno. Agenti hočeta sama z velikim spremstvom po bitoljski okolici pregledati vasi, katere so Turki lansko leto požgali. Agenti in turški nadzornik Hilmi paša so izdelali nov načrt za pobiranje davka in desetine ter ga poslali turški vladi.

Turški častniki bitoljske posadke so se uprli in preté, da odpovedó pokorščino, ker že nekaj mesecev niso dobili nobene plače. Turške častnike je razdražilo, ker vidijo, da vnanji žandarmerijski častniki redno vsak mesec dobivajo plačo. Obljubili so jim, da v kratkem dobé vso plačo, zato so se zopet malo pomirili. Take so razmere v Turčiji.

Rusko-japonska vojska.

Kuropatkin mora skrbeti, da si ohrani za slučaj potrebe varno umikanje proti Mukdenu, obenem si pa hoče ohraniti pristo operacijsko črto proti Sjunečenu za slučaj, ako bi Kuroki na to stran hotel pomagati pri naskoku na Port Artur. S tem si je

znatno razcepil moči in Kuroki menda namerava napasti en del tako razdeljene ruske armade, a katerega, tega ne vedo tudi častniški ugihači. Kaj se godi za prelazi, proti kateremu delu ruske armade prestavlja Kuroki svoje čete, to Kuropatkin ravno tako malo ve, kakor mi.

Kaj bo, ako namerava Kuroki z glavno močjo napasti Ljaojan, dočim glavna ruska moč baje stoji 50 kilometrov južno pri Dašičavu?

Jako živahno se v Parizu in Petrogradu razpravlja gibanje desnega Kurokijevega krila proti Mukdenu. Japonsko umikanje na jugu in vzhodu se sedaj pojasnjuje. Japonci so menda hoteli le prevariti Ruse in so hoteli obiti Ruse za Ljaojanom. Ako pa to vedo v Parizu in Petrogradu, gotovo tudi Kuropatkin na to ne bo nepripravljen.

V Petrograd so zopet došla poročila, da se 25 km. od Ljaojana bide velika bitka. Številno ranjenecv se vozi v Ljaojan. Oficijelno ta vest še ni potrjena.

Daily Chronicle poroča iz Tokia: Kuropatkin je prisiljen, iz Dašičava se umakniti proti severu. V kratkem se bo pokazalo, ako bo znaten del ruskih čet odrezan od ostale armade ali ne. Močno pozicijo imajo sedaj Rusi pri Anchauchanu, kjer je baje sedaj Kuropatkinova koncentracija. V Ljaojanu je 30 težkih topov.

Japonska Okuva armada je prav lahko zasedla Kajčov, kar dokazuje, da je Kuropatkin pravočasno opazil gibanje desnega japonskega Kurokijevega krila in da ni pri volji, verovati navideznim ofenzivnim operacijam levega japonskega krila. Skoro gotovo se Kuropatkin umika nazaj, da prepreči uspeh desnemu japonskemu krilu, kjer je baje zbrana glavna japonska moč. Japonci so deloma zasedli Kajčov zato, da poizkusijo preotiti Ruse, deloma pa zato, da si zavarujejo hrbet pri napadih na Port Artur.

Dobili smo še naslednja poročila: Petrograd, 9. julija. Saharov poroča, da je sovražnik prešel v ofenzivo.

London, 9. julija. Times poroča iz Kurokijevega glavnega taborišča: Na cesti proti Ljaojanu ni nič več ruskih čet. Obe ruski diviziji, ki sta stali pred mestom, sta se umaknili.

London, 9. julija. Boji pred Kajčinom in Hajčenom trajajo že neprestano štiri dni.

LISTEK.

Trebški Grog.

Spisal F. Beseljak.

Mož, ki ga hočem opisati, je bil pošten značaj, prava hribovska kost. Učen ni bil; brati se je naučil sam, zato pa je pri branju še vedno škroval. A kar je bral, si je tudi zapomnil in tega ni obdržal le zase, ampak rad je razlagal to tudi svojim sosedom. Te vrtice naj mu bodo skromen spomenik.

Naš Grog je bil, kakor pravimo, po domače, trden kmet. Baval se je s poljedelstvom, živinorejo in sadjarstvom. Zivel je tam v idrijskih hribih; poznala ga je pa dobro tudi cela Vipavska dolina.

Kot pristen slovenski kmet je bil Grog tudi pobožen kristijan. Zivel je skromno, vina ni pil skoraj nikdar; piva in žganja pa takrat na deželi še poznali nismo. Pijanec mu je bil največja gnjusoba. Za žejo in lakoto je vedno nosil seboj v žepu suhe bruske.

Ves čas, kar sem ga poznal, je bil cerkveni ključar, na kar seveda ni bil malo

ponosen. Svečnica je bila zanj najlepši dan v letu; takrat je namreč med sv. mašo pred oltarjem delil sveče, po maši pa je bil k župniku povabljen na kosilo.

Večkrat je bil izvoljen tudi za občinskega odbornika. Zupan pa ni bil nikdar; zakaj ne, tega ne vem. Pisati res ni znal, a to skoro gotovo ni bilo vzrok; saj v onih časih je znal le malokateri župan pisati. Morda zato ni dosegel županskega stolca, ker ni imel krčme. V časih pa, v katerih je živel ta mož, si je bilo težko misliti na deželi župana, ki bi ne bil obenem tudi krčmar.

Njegovo rojstno leto mi ni znano; umrl pa je leta 1888, star okrog 80 let.

Predno pa opisujem moža nadalje, se mi zdi potrebno, nekoliko narisati razmere tedanjih časov.

Pred 50 ali 40 leti ni bilo na Kranjskem dosti več poštnih uradov, kakor je danes okr. glavarstav. Pismonoš takrat na deželi nismo poznali; pisma z bližnje pošte je donášal navadno domači ali pa sodnijski sluga. Prvi je bil navadno kak dosluženi vojak. Poglavitna njegova lastnost je bila,

da ga je rad pil. Učen ni bil, k večjemu je znal brati. Za službeno znamenje je nosil usnjato torbico čez ramo ter zelen trak za klobukom. Prištevati se je prvim osebam v občini. Bil je tudi nekoliko prevzetan, vendar pa je vedno rad ubogal, kadar ga je kdo povabil na vino. Časi se spreminjajo in mi napredujemo; iz „domačega birača“ je postal „komunski hlapec“, in iz tega pozneje „občinski sluga“. A ime nič ne de; nekaj so podedovali drug od drugega, kar jim je še ostalo skupno, namreč da ga še danes, kakor nekdanj, radi pijo.

Vse nekaj drugega je bil „sodnijski birač“. Spoznal si ga najlože po rdečem nosu in črni suknji z rumenimi gumbi. Ta je bil pa učen. Poleg pisem je prenašal tudi sodne tožbe, ki jih je umel predstavljati na slovensko; razlagati pa je znal ljudem tudi vse nemške „urtile“. Kdor je imel takrat kaj pri sodnji opraviti, se je obrnil najprvo na tega moža, o katerem so nekateri celo trdili, da se na tožbe razume bolje, ko „mali rihtar“.

Tudi ta možak, kakor je dokazoval že njegov krasno barvani nos, ni sovražil pi-

jaše. Navadni kmečki človek si je moral seveda šteti v čast, ako je ta mož pil pri njem. Slišal sem včasih kmete govoriti: »Branil se je iti pit, a potem ga je pa potegnil!« Nagovarjali so ga navadno z »gospodom«. Prigodilo se je nekoč, da je moral kmet v sodnijo. Rad bi bil govoril s slugo, a ker ga ni mogel najti, se obrne k sodniku: »Slišite vi, kje so pa gospod L. ?«

Ta dva moža sta nam donášala tja, kamor danes vožna pošta že dnevno dohaja, dvakrat na teden pisma in časnike, ki sta jih navadno le ob nedeljah in praznikih razdeljavala med ljudstvo.

Koliko pisem pa je takrat dohajalo v našo vas? Pet do deset na teden. In še to so bila večidel vojaška pisma z Laškega, v katerih so vojaki pisarili domov po denar; za taka pisma so se ljudje navadno malo brigali. Pisma so morali ljudje nositi na pošto do tri ure hoda; nabiralnikov za pisma še ni bilo.

Mimogrede hodi tu še omenjeno, da je bil tedaj le oni pravi vojak, ki je služil na Laškem; vsi drugi, ki so bili drugod raz-

Ne prezreti!

Kdor želi biti postrežen z dobrim, pristnim blagom pod solidnimi cenami, obrne naj se na že dolgo obstoječo, slehernemu znano trgovko

Franc Čuden,

urar in trgovec z zlatino in srebrnino, delničar družbe prvih tovarov „Union“-ur v Ženevi in Bielju v Švici, zalagatelj c. kr. dojenjske železnice, trgovina s kolesi in šivalnimi stroji

Ljubljana, Prešernove ulice, nasproti frančiškanskega samostana.
Filijalka: Glavni trg nasproti rotovža.

Posebno priporoča pristne prave, osebno v Švici nakupljene žepne ure, dalje vsakovrstne stenske (pendel) ure z donečim bitjem v krasno izrezanih omaricah

Največja zaloga **briljantov**, na katere slavno občinstvo posebno opozarja glede izbire, ker so v zalogi od 25 gld. do čez tisoč goldinarjev, izdelani v različnih oblikah (fazonah), torej lahko izvolite kaj ugodnega.

Ne prefirane cenel

Dalje priporoča bogato sortirano zalogo v pravem ali ohina srebru namizno opravo (Besteck), garniture v krasnih skrinjicah, kakor tudi druge iz china srebra izdelane vsakovrstne stvari v najmodernejših oblikah. **Jako primerna in porabljiva splošna darila.**

Ceniki zastoj in poštnine prosti.

265 16

Slovenci in Slovenke!

kupujte

perilno milo

v prid družbe

sv. Cirila in Metoda,

katere je najboljše sedanjih kakovosti. 1133 10-4

Naše nizke cene vzbujajo pozornost!

Trpežni moški čevlji iz usnja z obšivkom, par gld. 2-80.	Izvrstni moški čevlji za zavezovati par gld. 3-—	Močni moški čizmi (štiflet) par gld. 2-80.
Trpežni ženski čevlji za vsakdanjo rabo, par gld. 2-50.	Zelo močni ženski čevlji za zavezovati par gld. 2-80.	Izvrstni ženski čevlji z gumbi par gld. 3-—
Elegantni barvani moški čevlji za zavezovati, par gld. 4-—	Prilročni moški čevlji iz jadvovine, par gld. 1-—	Barvani ženski in moški usnjati sandali par gl. 2.50 do 3-—
Prilročni ženski čevlji za na ulico, par gld. 1-30.	Elegantni ženski salonski čevlji par gld. 1-50.	Ženski čevlji z navskrižnimi zaponami, črni in barvani, par gld. 2-—

Najfinejši krem (mazilo) za rujava in črna obutala.

Alfr. Fränkel kom. družba

502 23-12

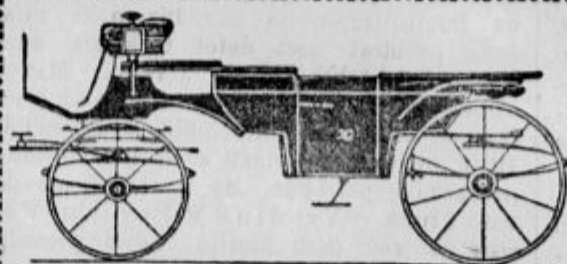
preje:

— Mödlinška tovarna za čevlje —
v Ljubljani, Špitalske ulice št. 9.

Zastopnik: A. PREATONI.

Popravila se najboljše in najceneje izvršujejo.

Popravila se najboljše in najceneje izvršujejo.

Imam večjo zalogo

VOZOV

vseh vrst.

1084
3-3

Vozove izdelujem tudi po najnovejši dunajski in pariški modi.

Franc Wisjan, izdelovalec vozov
Ljubljana, Rimska cesta št. 1

Št. 8472.

Razpis.

1170 3-2

Izpraznjena je služba provizoričnega deželnega živinozdravnika
v Ribnici.

S to službo je združen letni užitek 800 K iz deželnega zaklada, nadaljne dohodke pa bo imel d. tični organ od nadziranja se mov in ogledovanja živine, katero se mu bode poverilo. Istotako je od občin okraja ribniškega pričakovati letni prispevek 400 K.

Prosila za to službo naj pošljejo svoje prošnje z dokazili o starosti, znanju slovenskega in nemškega jezika in o živinozdravniški upeposobljenosti

do 10. avgusta 1904

podpisanemu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 4. julija 1904.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejenim poroštvom

v lastni hiši v Ljubljani **v lastni hiši**
na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

23 104-56

4 $\frac{1}{2}$ 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8.—12. in od 3.—4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Upravno premoženje kmetske posojilnice znaša K 5.245.845'40.

Stanje hran. K 5.089.883'14. Denarni K 23.806'306'40. Stanje rez. K 98.238'41.

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406. — Telefon št. 185

Največja zaloga, najboljša in najcenejša tvrdka za

naročevanje ozir. nakupovanje

Copičev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje in mizarje.

Lakov, pristnih angleških, za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$ in 1 kg.

Jantarjeve glazure za pōde. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke pōde.

Voščila, štedilnega, brezbarvna in barvastega za pōde; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravljena za vsakovrstne prevlake.

Brunolina za barvanje naravnega lesa in pohištva. 288 50-39

Oljnatih barv, priznani najboljše.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, pristnega, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega, sajamočeno trpežnega.

Gipsa, alabasterskega in štukaturnega.

Karbolineja, najboljše.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudniških.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših.

Ustanovljeno
1. 1832.

Adolf Hauptmann

Ustanovljeno
1. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja
v Ljubljani.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri šrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako šrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 350